

**BIURO
RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH**

Warszawa, 05.04.19

**Zastępczyni Rzecznika Praw Obywatelskich
Hanna Machińska**

IX.517.1053.2017.MK

**Pan
gen. Jacek Kitliński
Dyrektor Generalny
Służby Więziennej**

W Biurze Rzecznika Praw Obywatelskich prowadzone było postępowanie wyjaśniające w związku z wnioskiem pana _____, który żalił się, że dyrektor Aresztu Śledczego w Gdańsku odmówił mu udostępnienia protokołu z przeprowadzonej w tej jednostce kontroli przewodów kominowych.

W toku postępowania Rzecznik zwrócił się o zbadanie sprawy do Dyrektora Okręgowego Służby Więziennej w Gdańsku. W udzielonej odpowiedzi Zastępca Dyrektora Okręgowego Służby Więziennej w Gdańsku poinformował Rzecznika, że nie stwierdził nieprawidłowości w postępowaniu administracji Aresztu Śledczego w Gdańsku (kopia pisma w załączeniu). Wskazał, że zgodnie z art. 102 pkt 9 Kodeksu karnego wykonawczego osadzony ma prawo do zapoznawania się z opiniami sporządzonymi przez administrację zakładu karnego, stanowiącymi podstawę podejmowanych wobec niego decyzji, Kodeks karny wykonawczy nie nakłada obowiązku zapoznawania osadzonego z dokumentacją, o którą pan _____ wnosił w swojej prośbie. Zauważył ponadto, że brak było podstaw do udostępnienia wnioskodawcy takiej informacji w trybie ustawy o dostępie do informacji publicznej, gdyż ustawa nie ma zastosowania w sprawach indywidualnych i prywatnych, zaś z treści pisma nie wynikało aby działał on w ramach interesu publicznego.

Należy zauważyć, że zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (tekst jednolity: Dz. U. z 2018 r. poz. 1330 ze zm., zwanej dalej ustawą), prawo dostępu do informacji publicznej przysługuje każdemu, z zastrzeżeniem art. 5 ustawy. Wnioskodawca nie musi wykazywać interesu faktycznego, ani prawnego (o ile nie chodzi o udzielenie informacji przetworzonej), nie musi też podawać powodu, dla którego występuje o podanie określonej informacji (ust. 2).

Realizacja prawa do informacji publicznej, w formach przewidzianych ustawą jest uzależniona od jednoczesnego, kumulatywnego spełnienia trzech przesłanek. Po pierwsze: przedmiotem żądania informacji musi być informacja publiczna w rozumieniu art. 1 ustawy; po drugie: adresatem żądania udostępnienia informacji publicznej, zgodnie z art. 4 ust. 1 i 2 ustawy, mają być władze publiczne oraz inne podmioty wykonujące zadania publiczne, po trzecie: według art. 4 ust. 3 ustawy zobowiązane do udostępnienia informacji publicznej są podmioty, o których mowa w ust. 1 i 2, będące w posiadaniu takich informacji. W przedmiotowej sprawie wskazane wyżej trzy przesłanki zostały spełnione, nie zachodziły natomiast okoliczności, które uprawniałyby do ograniczenia tego prawa. Na dyrektorze Aresztu Śledczego w Gdańsku ciążył więc obowiązek udostępnienia informacji publicznej.

O zajętych w sprawie stanowisku Rzecznik Praw Obywatelskich powiadomił Dyrektora Okręgowego Służby Więziennej w Gdańsku zwracając się jednocześnie o podjęcie stosownych działań w celu spowodowania realizacji prawa osadzonego do informacji publicznej, jak również zapobieżenia wystąpieniu w przyszłości podobnych nieprawidłowości w działaniach administracji jednostek penitencjarnych okręgu gdańskiego.

W udzielonej odpowiedzi Zastępca Dyrektora Okręgowego Służby Więziennej w Gdańsku podtrzymał wcześniej wyrażone stanowisko. Wskazał, że pismo osadzonego zostało rozpatrzone w Areszcie Śledczym w Gdańsku w trybie rozporządzenia Ministerstwa Sprawiedliwości z dnia 13 sierpnia 2018 roku w sprawie sposobów załatwiania wniosków, skarg i prośb osób osadzonych w zakładach karnych i aresztach śledczych, i nie znalazł podstaw do uznania, że sposób rozpatrzenia tego wniosku był niewłaściwy (kopia pisma w załączeniu).

Należy w związku z tym dodać, że w świetle orzecznictwa sądów oraz opinii komentatorów w ustawie brak jest jakichkolwiek wymogów formalnych dla wniosku o udostępnienie informacji publicznej. Wniosek o udzielenie informacji publicznej może

przybrać każdą formę, o ile wynika z niego w sposób jasny, co jest przedmiotem wniosku. Wówczas wniosek taki wszczyna postępowanie w zakresie udzielenia informacji publicznej. Wnioskodawca nie jest zobowiązany do powołania się we wniosku na ustawę o dostępie do informacji publicznej. Organ ma natomiast obowiązek pod tym kątem wniosek ocenić i jeżeli wnioskowana informacja jest informacją publiczną, to jest on zobowiązany rozpatrzyć wniosek w trybie przedmiotowej ustawy.

Kwestie nieprawidłowości występujących w związku z udostępnianiem przez dyrektorów jednostek penitencjarnych informacji publicznej na wniosek osób pozbawionych wolności były podnoszone przez Rzecznika Praw Obywatelskich w wystąpieniu z dnia 17 maja 2016 r. (IX.517.1477.2015). Otrzymaliśmy wówczas informację, że funkcjonariusze Służby Więziennej są obejmowani cyklicznymi szkoleniami z tego zakresu, mają również możliwość bezpośredniego konsultowania trudnych spraw związanych z udzielaniem informacji publicznej ze specjalistami Centralnego Zarządu Służby Więziennej.

Mając na uwadze przedstawioną wyżej sprawę, w której Rzecznik Praw Obywatelskich stwierdził nieprawidłowe procedowanie przez dyrektora Aresztu Śledczego w Gdańsku, zwracam się z uprzejmą prośbą do Pana Dyrektora Generalnego o spowodowanie zapewnienia pełnego poszanowania przez administrację Aresztu Śledczego w Gdańsku prawa osób pozbawionych wolności do dostępu do informacji publicznej. Proszę również o uwzględnienie zagadnień wyłaniających się na podstawie przedmiotowej sprawy w programach szkoleń prowadzonych dla funkcjonariuszy Służby Więziennej, jak również podjęcie innych stosownych działań w celu zapobieżenia w przyszłości podobnym nieprawidłowościom w działaniach administracji innych jednostek penitencjarnych.

Załącznik 2 karty.